

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ОЛЫ ЖӘКЕ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

**РЕШЕНИЕ
КАРАР**

09 июнь 2026 ел

№88

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Жәке авыл жирлеген Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хақында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 елгы 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 24.07.2004 елгы 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Олы Жәке авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген Уставы, Олы Жәке авыл жирлеген Советы Регламенты, Олы Жәке авыл жирлеген Советы карар кылдым:

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Жәке авыл жирлеген Советы депутаты статусы турында Нигезләмәне (1 нче кушымта) расларга.

2. Олы Жәке авыл жирлеген Советы карарының үз көчен югалтуын танырга:

- 05.03.2021 ел, №22 «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Жәке авыл жирлеген Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хақында»

- 18.08.2021 ел, №37 "Зеленодольск муниципаль районының Олы Жәке авыл жирлеген Советының 2021 елның 5 мартындагы 22 номерлы карары белән расланган Зеленодольск муниципаль районының Олы Жәке авыл жирлеген Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хақында"

-2021 елның 20 декабрдәгә 48 номерлы " Олы Жәке авыл жирлеген Советының 2021 елның 5 мартындагы 22 номерлы карары белән расланган Олы Жәке авыл жирлеген Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хақында (Советның 2021 елның 18 августындагы 37 номерлы карары белән кертелгән үзгәрешләр белән)»

-13.03.2023 ел, №106 "нигезләмәгә үзгәрешләр кертү турында" Олы Жәке авыл жирлеген Советының 2021 елның 5 мартындагы 22 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Жәке авыл жирлеген Советы депутаты статусына (Олы Жәке авыл жирлеген Советының 18.08.2021 №37, 21.12.2021 №48 карары белән кертелгән үзгәрешләр белән)"

-21.08.2023 ел, №121 «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Жәке авыл жирлеген Советы депутаты статусы турында 2021 елның 5 мартындагы 22 номерлы Советы карары белән расланган Нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хақында (Олы Жәке авыл жирлеген Советының 18.08.2021 ел, №37, 20.12.2021 ел, №48 карарлары белән кертелгән үзгәрешләр белән) 13.03.2023 №106)»

-19.12.2023 ел, №136 «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Жәке жирлеген Советы депутаты статусы турында Советның 05.03.2021 ел, №22 карары белән расланган Нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хақында»(Олы Жәке авыл жирлеген Советының 18.08.2021 ел, №37, 20.12.2021 ел,

№48 карарлары белән кертелгән үзгәрешләр белән) 13.03.2023 №106, 21.08.2023 №121)"

-13.04.2026 ел, №27 «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Жәке авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында Олы Жәке авыл җирлеге Советының 05.03.2021 ел, №22 карары белән расланган Нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында»(Олы Жәке авыл җирлеге Советының 18.08.2021 ел, №37, 20.12.2021 ел, №48 карары белән кертелгән үзгәрешләр белән) 13.03.2023 №106, 21.08.2023 ел №121, 19.12.2023 ел №136)"

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Зеленодольск муниципаль районының рәсми сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru> «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә һәм Олы Жәке авыл җирлегенең мәгълүмат стендларында түбәндәге адреслар буенча: Олы Яке, Мәктәп ур., 1 йорт (хакимият бинасы), Олы Яке авылы, Мәктәп ур., 1а (КФҮ).

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Олы Жәке авыл җирлеге башлыгына йөкләргә.

Олы Жәке Башлыгы
авыл җирлеге,
Совет Рәисе:

Ф. А. Фәйзуллина

Олы Жәке авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмә

Әлеге Нигезләмә Олы Жәке авыл жирлеге Советы депутатының (алга таба – депутат) хокукларын һәм бурычларын билгели, алар үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләргә күздә тоталар.

1 Статья. Депутат статусының хокукый нигезе

1. Депутат статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Олы Жәке авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба – шәһәр Уставы), әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Депутат булып бермандатлы сайлау округы буенча муниципаль сайлауларда сайланган һәм Олы Жәке авыл жирлеге Советында (алга таба – жирлек Советы) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнарында һәм муниципаль норматив хокукый актларда каралган вәкилләклә һәм башка вәкаләтләргә гамәлгә ашырырга вәкаләтле Россия Федерациясе гражданы тора.

3. Депутат үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә, жирлек Уставына һәм муниципаль норматив хокукый актларга, шулай ук сайлаучыларның мәнфәгатьләренә таяна.

4. Депутатка үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз башкару өчен шартлар тәэмин ителә.

5. Депутат үз статусын депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле булмаган эшчәнлек өчен файдаланырга хокуклы түгел.

2 Статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутатлар үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә башкаралар, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәү белән бергә алып баралар, моңа шәһәр уставында билгеләнгән очраклар керми.

2. Депутатка үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә гамәлгә ашыру өчен эш бирүче тарафыннан эш урынын (вазыйфасын) саклап калып, дәвамлылыгы шәһәр Уставы белән билгеләнгән чорга эштән азат ителү гарантияләнә.

3. Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә 10 проценты даими нигездә эшли.

3 Статья. Депутат вәкаләтләре чоры

1. Депутатның вәкаләтләре чоры биш ел тәшкил итә.

2. Депутатның вәкаләтләре ул сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш жирлек Советының хокуклы составтагы беренче утырышын уздырган көннән туктатыла..

4 Статья. Депутат статусына бәйле чикләүләр, тыюлар

1. «Гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, депутатлар Россия Федерациясе сенаторлары, Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутатлары, Россия Федерациясе субъектларының закон чыгару органнары депутатлары була алмый, Россия Федерациясенен башка дәүләт вазыйфаларын, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт вазыйфаларын, шулай ук дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын һәм муниципаль хезмәт вазыйфаларын башкара алмый. (алга таба – 33-ФЗ номерлы закон), башка федераль законнар белән.

2. Депутат, 33-ФЗ номерлы законда, башка федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, башка муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты яисә башка муниципаль берәмлекнең муниципаль берәмлеге башлыгы вәкаләтләрен бер үк вакытта башкара алмый.

3. Депутатлар Россия Федерациясенен коррупциягә каршы көрәш турындагы законнары белән билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә тиеш.

4. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы депутатлар:

1) эшкуарлык эшчәнлегә белән шәхсән яисә ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә;

2) коммерциячел яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында төзелгән беренчел һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтенен съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыйылышында катнашу;

б) коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу (сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында төзелгән беренчел һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә катнашудан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтенен съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыйылышында катнашудан тыш) Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы рәисенә алдан хәбәр итү белән;

в) Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре Советында, Муниципаль берәмлекләренен башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә бирү;

г) муниципаль берәмлек гамәлгә куючысы (акционеры, катнашучысы) муниципаль берәмлек булган оешманың идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә,

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) укутучылык, фәнни һәм башка ижат эшчәнлегеннән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шулай ук вакытта укутучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, бары тик чит

дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый;

4) Әгәр Россия Федерациясенң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яисә күзәтчелек советлары, коммерциягә карамаган чит ил хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче аларның структур бүлекчәләренә башка органнары составына керергә.

5. Муниципаль вазыйфаларны биләүче, вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы затлар граждан, административ яисә жинаять эше йә административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яисә вәкил (законлы вәкиллек очрактарыннан тыш) сыйфатында катнаша алмыйлар.

5 Статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре түбәндәге очрактарда вакытыннан алда туктатыла:
 - 1) үлем;
 - 2) үз теләге белән отставкага китү;
 - 3) суд тарафыннан хокукка сәләтсез яисә хокукка сәләте чикләнгән дип тану;
 - 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яисә вафат дип игълан ителү;
 - 5) аңа карата судның гаепләү хөкеменә законлы көченә керүе;
 - 6) даими яшәү урынына Россия Федерациясеннән читкә чыгу;
 - 7) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату яисә чит дәүләт гражданлыгы (гражданлыгы) йә яшәүгә рөхсәте яисә Россия Федерациясе гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документы булу;
 - 8) жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
 - 9) хәрби хезмәткә чакыру яисә аны алмаштыручы альтернатив граждан хезмәтенә юллама;
 - 10) чит ил агенты статусын алу;
 - 11) 33-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очрактар.

2. Депутатның вәкаләтләре жирлек Советы карары белән алты ай рәттән жирлек Советының барлык утырышларында житди сәбәпләр булмаганда вакытыннан алда туктатыла.

3. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында жирлек Советы тарафыннан карар кабул ителгән Депутат әлегә карарга карата шикаять белдерү турындагы гариза белән әлегә карар рәсми басылып чыккан көннән алып 10 көн эчендә судка мөрәжәгать итәргә хокуклы.

4. Вәкаләтләре жирлек Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары нигезендә вакытыннан алда туктатылган депутат күрсәтелгән карарга суд тәртибендә шикаять биргән очракта, жирлек Советы суд карары законлы көченә кәргәнче жирлек Советы депутатларын өстәмә сайлаулар билгеләү турында Карар кабул итәргә хокуклы түгел.

5. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында шәһәр Советы карары вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча, ә бу нигез жирлек Советы сессияләре

арасында барлыкка килгән булса, мондый нигез барлыкка килгән көннән алып өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

6. Әгәр жирлек Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында каралган нигездә әлеге статьяның 5 өлешендә каралган срокларда кабул ителмәгән булса, депутат процессуаль законнарда каралган тәртиптә жирлек Советының гамәл кылмавына шикаять белдерү турындагы гариза белән судка мөрәжәгать итәргә хокуклы.

7. Татарстан Республикасы Рәисе депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн итеп әлеге гаризаның жирлек советына кергән көне санала.

6 Статья. Депутат хокуклары

1. Депутатның:

1) жирлек Советында даими комиссияләргә һәм тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланырга;

2) жирлек Советы каравы өчен мәсьәләләр тәкъдим итәргә;

3) шәһәр Советы тарафыннан төзелә торган органнарны һәм шәһәр Советы тарафыннан сайлана торган (билгеләп куела торган, килештерелә торган) вазыйфаи затларның кандидатураларын төзү мәсьәләләре буенча фикер әйтергә;

4) жирлек советының хокукий актлары проектларын хокук чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертергә;

5) көн тәртибе, тикшерелә торган мәсьәләләргә карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр, жирлек Советы карарлары проектларына төзәтмәләр кертергә;

6) жирлек Советы сессияләрендә чираттан тыш хисапны яисә жирлек советы контролендә булган теләсә кайсы органның яисә вазыйфаи затның мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) үз тәкъдимнәренә нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр бирергә;

9) жирлек Советы сессияләрендә гражданнарның, аның фикеренчә, иҗтимагый әһәмияткә ия булган мөрәжәгатьләрен игълан итәргә;

10) жирлек Советы тарафыннан төзелә торган органнарның составы (сан ягыннан, персонал яктан) һәм жирлек Советы тарафыннан сайлана торган (билгеләп куела торган, килештерелә торган) вазыйфаи затларның кандидатуралары буенча фикер әйтергә;

11) даими комиссияләренң, жирлек Советы сессияләренң беркетмәләре белән танышырга;

12) депутат ярдәмчеләре булдыру.

7 Статья. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатның жирлек Советы депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслый торган документ булып торган таныклығы һәм күкрәк тамгасы бар, ул аларны үз вәкаләтләре чоры дәвамында куллана.

8 Статья. Депутат эшчәнлеге рәвешләре

1. Депутат эшчәнлеге рәвешләре булып:
 - 1) жирлек Советы сессияләре эшендә катнашу;
 - 2) жирлек Советының даими комиссияләре эшендә катнашу;
 - 3) федераль дәүләт хакимияте органнарының, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына, барлык оештыру-хокукий рәвештәге оешма житәкчеләренә, ижтимагый берләшмәләргә мөрәжәгать;
 - 4) муниципаль хокукий акт проектын кертү;
 - 5) жирлек Советы тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукий актлар проектларын эшләүдә катнашу;
 - 6) жирлек Советы тарафыннан Татарстан Республикасы Дәүләт Советына закон чыгару инициативасы тәртибендә кертелә торган Татарстан Республикасы законнары проектларын эзерләүдә катнашу;
 - 7) депутат гарызнамәсе кертү;
 - 8) сайлаучылар белән очрашулар, аларның мөрәжәгатьләре белән эшләү, үзе вәкил булган жирлек халкына үз эшчәнлеге һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү;
 - 9) жирле референдумнарны, гавами тыңлауларны, жыелышларны, конференцияләрне һәм гражданнардан сорашып белешүләрне оештыруда һәм уздыруда катнашу;
 - 10) территорияль ижтимагый үзидарә оештыруда катнашу.
2. Депутат үз эшчәнлеген федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, башка муниципаль хокукий актларда һәм Зеленодольск жирлек Советы Регламентында каралган башка рәвешләрдә дә башкара ала.

9 Статья. Депутат ярдәмчеләре

1. Депутат, депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруда аңа ярдәм күрсәтү өчен өч ярдәмчегә ия булырга хокуклы. Депутат ярдәмчеләренә эше (эшчәнлеге) ижтимагый башлангычларда башкарыла.
2. Депутат үз ярдәмчеләре өчен җаваплы һәм аларны теләсә кайсы вакытта алыштырырга хокуклы.

10 Статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат жирлек халкы, шулай ук жирлек территориясендә урнашкан предприятие, оешма коллективлары, муниципаль һәм башка органнар белән элемтәдә тора.
2. Депутат сайлаучылар алдында, үз эше турында елга кимендә бер тапкыр хисап тоты, вакыт-вакыт аларга жирлек советы эше турында хәбәр итә, шулай ук айга кимендә бер тапкыр халыкны кабул итә.
3. Депутат жирлек халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрә, алардан кәргән тәкъдимнәрен, гаризаларны, шикаятьләрен карый, үз вәкаләтләре цикләрендә алардагы мәсьәләләрен дәрәс һәм вакытында хәл итәргә булыша.
4. Гражданнарны кабул итә.

5. Жәмәгәтьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә.

6. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын уздыру өчен Зеленодольск муниципаль районы Олы Жәке авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын уздыру өчен Зеленодольск муниципаль районы Олы Жәке авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан бирелә торган биналарда аларны бирү тәртибенә туры китереп үткәрелә.

7. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенен жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, йөрешләр һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

8. Депутатның сайлаучылар белән очрашуларын оештыруга яисә уздыруга каршылык Россия Федерациясе законнары нигезендә административ җаваплылыкка китерә.

11 Статья. Депутатларның Депутат этикасы кагыйдәләрен үтәве

1. Депутат Олы Жәке авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана торган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә, шул исәптән түбәндәге йөкләмәләрне үтәргә тиеш:

1) шәхсән үзенә яисә якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданныр эшчәнлегенә йогынты ясау өчен жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелып калырга һәм депутат статусыннан файдаланмаса;

2) депутат вазыйфаларын объектив үтәүдә шик тудырырлык үз-үзенә тотудан тыелып торырга, шулай ук аның абруена яисә жирлек Советы абруена зыян китерерлек конфликтлы хәлләрдән качарга;

3) мәнфәгатьләр конфликты килеп чыгу куркынычы булганда-шәхси кызыксыну (турыдан-туры яисә читләтеп) депутат бурычларын тиешенчә, объектив, гадел үтәүгә йогынты ясый яисә йогынты ясый алган вәзгыять, - бу хакта жирлек советына хәбәр итәргә һәм аның әлеге мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яисә җайга салуга юнәлдерелгән карарын үтәргә;

4) гавами чыгышларның жирлек Советында билгеләнгән кагыйдәләрен үтәргә;

5) Федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрне депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда фаш итмәскә һәм файдаланмаса;

6) депутат бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күнел ачулар, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләүләр) түләмәскә.

12 Статья. Депутатның жирлек Советы сессияләрендә катнашуы

1. Депутат жирлек Советының барлык сессияләрендә дә катнашырга тиеш.

2. Депутат жирлек Советы сессияләрен үткәрү вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында мәгълүмат ала, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны жирлек Советы Регламенты нигезендә ала

3. Олы Жәке авыл жирлеге Советы сессияләрендә катнаша алмаганда, депутат, бер көннән дә соңга калмыйча, бу хакта Зеленодольск муниципаль районының Олы Жәке авыл жирлеге башлыгына (алга таба - жирлек башлыгына) хәбәр итә.

13 Статья. Депутатларның жирлек Советының даими комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат үзе әгъза булып торган шәһәр Советының даими комиссияләренә барлык утырышларында да шәхсән катнашырга тиеш.

2. Депутат даими комиссияләр утырышларын үткәрү вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында мәгълүмат ала, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны жирлек Советы Регламенты нигезендә ала.

3. Даими комиссияләр утырышларында катнаша алмаганда, депутат, бер көннән дә соңга калмыйча, бу хакта даими комиссия рәисенә яки жирлек башлыгына хәбәр итә.

14 Статья. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан беренче чиратта кабул итү хокукы

1. Депутат эшчәнлегенә мәсьәләләргә буенча депутат Олы Жәке авыл жирлеге (алга таба – жирлек) территориясендә жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләре тарафыннан чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

2. Депутат вазыйфаи затка турыдан-туры яисә вазыйфаи затның кабул итү бүлмәсе (секретариаты) аша телдән йә язмача мөрәжәгать итә.

3. Телдән мөрәжәгать иткән очракта кабул итү вакыты жирлек Советы депутаты белән килешкән вазыйфаи зат тарафыннан билгеләнә, ә депутат язмача мөрәжәгать иткән очракта кабул итү вакыты депутат мөрәжәгатен алган көннән өч көннән дә соңга калмыйча вазыйфаи зат тарафыннан билгеләнә.

4. Депутат кабул итү мөмкинлегенә булмаганда, вазыйфаи зат депутат белән килешү буенча өч көн эчендә башка вакытны билгели.

15 Статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

1. Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль предприятиеләрдән, учреждениеләрдән һәм аларның вазыйфаи затларыннан закон белән саклана торган сер булып тормаган депутатлык эшчәнлегенә бәйле мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокуклы.

2. Депутат массакүләм мәгълүмат чараларында үз эшчәнлегенә мәсьәләләргә буенча Федераль законда каралган тәртиптә чыгыш ясарга хокуклы.

16 Статья. Депутат мөрәжәгатьләрен карау

1. Депутат дәүләт органнарына, жирле үзидарә органнарына, барлык оештыру-хокукый рәвешләрдәге оешмаларга, ижтимагый берләшмәләргә, депутат эшчәнлегә мәсьәләләре буенча тиешле вазыйфай затларга телдән яисә язмача мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат депутат эшчәнлегә мәсьәләләре буенча мөрәжәгать иткән жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр һәм аларның вазыйфай затлары депутатка аның мөрәжәгатенә җавап бирергә яисә ул соратып ала торган документларны яисә белешмәләрне, әгәр мөрәжәгатьне өстәмә өйрәнү яки тикшерү таләп ителмәсә, кабул ителгән көннән алып 15 көн эчендә тапшырырга тиеш.

3. Депутат мөрәжәгатенә бәйле рәвештә нинди дә булса сорауларны өстәмә тикшерү яисә өстәмә өйрәнү үткәргә кирәк булган очракта, әлегә статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән вазыйфай затлар һәм житәкчеләр бу хакта депутат мөрәжәгатен алган көннән алып 15 көн эчендә депутатка хәбәр итәргә тиеш. Соңгы җавап депутатка депутатның язма мөрәжәгатен алган көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча тапшырыла.

4. Дәүләт органнары, барлык оештыру-хокукый рәвешләрдәге оешмалар, ижтимагый берләшмәләр, аларның вазыйфай затлары тарафыннан депутатлар мөрәжәгатьләрен карау тәртибе һәм сроклары законнар белән билгеләнә.

5. Депутат жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы.

17 Статья. Депутат сорауы

1. Депутат яисә депутатлар төркеме жирлек Советы компетенциясенә керә торган мәсьәләләр һәм үзенә депутатлык эшчәнлегә мәсьәләләре буенча жирлек башлыгына, жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә депутат гарызнамәсе белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат гарызнамәсе жирлек Советы сессиясендә язма рәвештә кертелә һәм жирлек Советы сессиясендә игълан ителә. Депутат гарызнамәсен рәсмиләштерү жирлек Советы Регламенты нигезендә башкарыла.

3. Депутат сорауы жибәрелгән Орган яисә вазыйфай зат аңа җавапны алган көннән алып 15 көн эчендә язма рәвештә бирә.

18 Статья. Депутатның бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, жирлек уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә; гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итәргә;

2) сайлаучыларны даими рәвештә, кимендә айга бер мәртәбә кабул итәргә;

3) гражданнарның, барлык оештыру-хокукый рәвешләрдәге оешмаларның, ижтимагый берләшмәләренң, дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәжәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җаваплар бирергә;

4) сайлаучылар алдында турыдан-туры очрашуларда хисап тотарга, шулай ук үз эшләре турында массакүләм мәгълүмат чаралары аша елга кимендә бер мәртәбә хәбәр итәргә;

5) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрне үтәргә;

6) дәүләт һәм закон белән саклана торган башка сәр сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы аңа билгеле булган белешмәләрне ачмаска.

2. Депутат федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы һәм жирлек Советының муниципаль хокукый актлары белән үзенә йөкләнгән башка бурычларны башкара.

19 Статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат, жирле үзидарәнең коллегиаль органы эгъзасы буларак, жирлек советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәмин итә торган тулы хокукларга ия.

2. Жирлек советы депутатның сайлау округындагы, жирлек Советындагы эше, жирлек Советы карарларын һәм йөкләмәләрен үтәве турында хәбәрән тыңлый.

3. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында, үзидарә территориясен ыкътисадый һәм социаль үстерү программаларын үтәүнең барышы турында, депутатның тәнкыйди искәрмәләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында хәбәр итәләр, депутатның законнарны, муниципаль берәмлекләренң вәкиллекле органнарының эш практикасын, жәмәгәтьчелек фикерен өйрәнүенә булышлык итәләр.

20 Статья. Депутат эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның социаль һәм башка гарантияләре шәһәрнең кануннары, муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутатларны жинаять яисә административ җаваплылыкка тартканда, тоткарлаганда, кулга алганда, тентүдә, сорау алуда, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук депутатларга карата, алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, язышу вакытында оператив-эзләү чаралары уздырганда депутатларның хокуклары гарантияләре алар файдалана торган элемент чаралары, аларга караган документлар федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм депутат статусына туры килә торган башка гамәлләр өчен, шул исәптән вәкаләтләр чоры тәмамлангач та, жинаять яисә административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан федераль законда каралган гавами мыскыллаулар, яла ягулар яисә башка хокук бозулар җибәрелгән очракларга кагылмый.

4. Коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясе законнары нигезендә мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән өчен депутатның коллегияль карарлар кабул итүдә (шул исәптән көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча тавыш бирүдә) катнашуы йә биләгән вазыйфасы буенча Россия Федерациясе норматив хокукый актларында каралган башка бурычларны үтәве депутатны җаваплылыкка тарту өчен нигез булып тормый.

21 Статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруда каршылыклар тудырган өчен җаваплылык

Жирле үзидарә органнарының, оешмаларның һәм иҗтимагый берләшмәләрнең вазыйфай затлары тарафыннан әлеге Нигезләмә нигезләмәләрен үтәмәү, шул исәптән әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән срокларны һәм депутат гарызнамәләренә һәм мөрәҗәгатьләренә җаваплар бирү тәртибен үтәмәү, белә торып ялган мәгълүмат бирү, мәгълүмат бирүдән хокуксыз баш тарту, аны бирүдән читләшү, депутатларны кабул итү кагыйдәләрен бозу, законнар белән каралган җаваплылыкка китерә.